

Aina Moratinos i Mariona Herrera

Logopedes

Els infants amb millors habilitats fonològiques aprenen abans a llegir

La lectura consisteix a transformar **grafemes** (lletres) en fonemes (sons), i l'**escriptura**, a transformar fonemes en **lletres**. Si l'infant hi té problemes, això pot acabar conduint al fracàs escolar

L'aprenentatge de la lectura i l'escriptura és un dels principals reptes a què s'enfronten els infants durant els primers anys d'escolarització i és una de les majors preocupacions i angoixes dels pares. La majoria de nins i nines l'assoleixen sense gaire dificultats, però hi ha un percentatge considerable de nins que presenten complicacions importants i moltes vegades acaben provocant el fracàs escolar, ja que la majoria dels continguts es presenten a través del llenguatge escrit.

Un bon processament fonològic és fonamental per aprendre a llegir i escriure. La lectura consisteix a transformar grafemes (lletres) en fonemes (sons) i l'escriptura, a transformar fonemes en lletres. Per això és important el treball sistemàtic de les habilitats de consciència fonològica, perquè no sempre s'adquireixen de manera espontània i corresponen a una de les habilitats necessàries per al bon aprenentatge lector i escriptor. Nombrosos estudis demostren que l'entrenament seqüenciat i estructurat de la consciència fonològica a partir de l'etapa infantil ajuda a l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura i, a més, és un bon predictor de les dificultats en aquesta àrea.

La consciència fonològica és l'habilitat de percebre i manipular les peces sonores del sistema de sons d'una llengua, o sigui, les unitats que anomenem fonològiques, com ara la paraula, la síl·laba o el fonema, entre d'altres. Un dels pri-

Jocs. Amb diversos jocs es pot millorar la percepció dels sons i les diferents lletres. ISAACBUJ

mers signes que apareixen sobre la sensibilitat per a l'estructura fonològica de les paraules és l'habilitat per fer rimes. Perquè un nin pugui trobar dues paraules que rimin, ha de centrar l'atenció en els sons més que en el significat; de fet, ha de centrar l'atenció només en una part concreta de la paraula, més que en els sons com un tot. Quan el nin adquireix consciència dels fonemes de les paraules, ja és capaç de valorar si tenen el mateix so al principi o al final.

Tot i això, és important tenir en compte que la consciència fonològica no és l'única habilitat necessària per un bon aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Per això es necessiten altres habilitats, com una bona competència lingüística, coneixements generals sobre el món, bona capaci-

tat de raonament i interès per la lectura entre d'altres.

Indicadors de normalitat

- Els nins comencen a desenvolupar formes de consciència fonològica entre els 2 i els 3 anys.
- Entre 3-4 anys es desenvolupen les habilitats menys complexes, habilitats fonològiques com rimes i síl·labes.
- Entre els 5 i els 6 anys es desenvolupen les més complexes: habilitats fonèmiques com el reconeixement i la manipulació dels fonemes de les paraules. Aquesta consciència fonèmica no es desenvolupa espontàniament, sinó que es desenvolupa generalment quan aprenen a llegir i escriure en un sistema d'escriptura alfabètic.

Com treballar-la

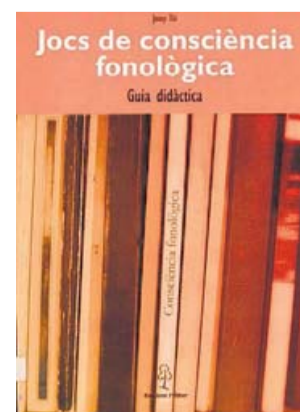
- Jocs d'escoltar amb re-

Recomanació:

'Jocs de consciència fonològica' Edicions Àlber

Conté els materials i les instruccions de 40 jocs que treballen algunes habilitats lingüístiques fonamentals en l'aprenentatge de la llengua escrita. Tenen dues finalitats essencials: facilitar l'anàlisi de l'estructura sonora de les paraules i relacionar l'estructura sonora de la llengua oral amb l'estructura gràfica de la llengua escrita. Els destinataris principals d'aquests jocs són els infants que estan immersos en l'aprenentatge de la llengua escrita. Tot i que

el gruix del material va adreçat sobretot a l'alumnat de cicle inicial, hi ha molts jocs adequats per a P5 i alguns, fins i tot, per a P4; i molts també poden ajudar a fer més sòlida la reflexió lingüística a alumnes més grans, de cicle mitjà o superior.

identificar d'on ve un so determinat, a endevinar quines qualitats sonores té o qui produeix el so.

- Rimes: fem petites rimes a partir de paraules que sonen igual. Podem utilitzar imatges amb paraules que ens puguin servir de referent o jugar amb cançons i rondalles.
- Col·locam un objecte petit per cada paraula que compon una oració (p. ex. fustetes de colors).
- Jugam a identificar les síl·labes de les paraules utilitzant materials manipulables com gomets, llapis de colors, taps, o retallam la imatge segons el nombre de síl·labes.
- Identificam d'entre un grup totes les paraules que comencen amb el mateix so.
- Identificam d'entre un grup les paraules que acaben amb el mateix so.
- Pensam paraules a partir d'un so determinat.
- Descubrim quina paraula no forma part d'una sèrie (per exemple: perquè conté un so diferent dels que tenen les altres).
- Descubrim quina característica comuna tenen una sèrie de paraules (per exemple: que acaben amb el mateix so).
- Esborram fonemes d'una paraula per obtenir-ne una de nova.
- Donam imatges tallades i reconstruïm el trena-closques i fonomejam la paraula corresponent en veu alta.
- Donam als nins un nom inventat d'un animal i n'han de canviar un so lliurement per trobar un altre nom, o han de canviar el so per un altre segons una consigna determinada ("Canvia /b/ per /m/ al nom de /bitu/").
- Escoltam embarbussaments i han de localitzar el so repetit. —